

عادت چو کهن شود طبیعت گردد

نویسنده : دکتر بصیر کامجو

9 نوامبر 2024 میلادی

مولانا در این بیت پرمفهوم و بارز خود ، به ژرفترین عادت ها (آئین ، رسم ، سنت) بر انسان اشاره می کند . مولانا به این مسئله باور دارد که : هنگامی عادت یا آئین و رسم و سنتی ، به مرور زمان در وجود انسان ریشه می دواند و کهن می شود ، و آنقدر در جسم و بدن ما نفوذ می کند که تبدیل به بخشی از خمیره ذاتی ما می گردد. به گونه دیگر ، عادت ها (آئین و رسم و سنت) درازمدت می توانند بر رفتارها، افکار و اندیشه و نگرشها ، تا آنجا به میزان شخصیت ما تاثیر گذاشته و به گونه ای دومین مزاج و منش ما عرض وجود می نماید .

تأملی بر مفاهیم عادت ، خوگیری و منش :

عادت : هر رفتاری که به گونه خود کار و مکرر انجام شود و به مرور زمان و با تکرار شکل می گیرند. و می توانند ساده و روزمره باشند، مانند مسواک زدن یا نوشیدن چای صبحگاهی، یا پیچیده تر و عمیق تر باشند، مانند عادت به دیر خوابیدن یا به تعویق انداختن کارها. عادت ها اغلب ناخودآگاه هستند و بدون فکر کردن به آن ها ، انجام می شوند. تغییر عادت ها ممکن است دشوار باشد، اما با تمرین و اراده متین قابل انجام است.

منش : باکمی تفاوت عادت ، به مجموعه ویژگی های شخصیتی و اخلاقی فرد اشاره دارد که بر رفتارهای او تأثیر می گذارد. منش شامل ارزش ها، باورها، نگرش ها و تمایلات فرد می شود. منش عمیق تر از عادت است و ریشه در شخصیت فرد دارد. تغییر منش همواره زمان برتر و چالش برانگیزتر از تغییر عادت است.

مولانا با این بیت تلاش دارد به جهان بشریت یادآوری کند که عادت ها و منش ها ، سنت و آداب چه قدر قدرتمند هستند و می توانند بر زندگی ما تاثیرگذار باشند. او همچنین به این نکته اشاره می کند که تغییر عادت های قدیمی بسیار دشوار است، زیرا آن ها به بخشی از شخصیت ذاتی ما تبدیل شده اند.

نقش این بیت در زندگی چیست :

آگاهی از قدرت عادت ها و منشها و کنه ماهوی این بیت به ما کمک می کند تا به قدرت و توانایی عادت ها و منشها آگاه بشویم و اهمیت تغییر منفی و نادرست آنها را در زندگی فردی و خانوادگی و اجتماعی درک کنیم.

با آموزش اینکه عادت ها و منشها می توانند تغییر کنند، می توانیم برای تغییر عادت ها رسم، سنت و آیین ناپسند خود تلاش کنیم.

در کل، این بیت کوتاه اما خیلی ژرف از مولانا، یک درس ارزشمند در مورد قدرت عادت ها و اهمیت تغییر آن ها در یک جامعه پویا است. با درک این مفهوم، می توانیم زندگی خود را بهبود بخشیده و به سمت رشد و تکامل حرکت کنیم.

سعدی بزرگ بادرک ماهیت این بیت بارزش مولانا : " عادت چوکهن شود طبیعت گردد"

در داستان شماره 44 گلستان ، در باب « اخلاق درویشان» بینش خویش را در مورد ناهمسانی ها و مشکلات بغرنج مادی و مینوی جامعه ، منش ها و عادت های شخصیتی زمانه ای خویش را چنین می فرماید :

پیرمردی لطیف در بغداد	دخترک را به کفشدوزی داد
مردکِ سنگدل چنان بگزید	لبِ دختر، که خون از او بچکید
بامدادان پدر چنان دیدش	پیش داماد رفت و پرسیدش
کای فرومایه، این چه دندان است؟	چند خایی لبش؟ نه آنبان است
به مزاحت نگفتم این گفتار	هزل بگذار و جدّ از او بردار:
" خوی بد در طبیعتی که نشست ندهد جز به وقت مرگ از دست "	

سعدی با آموزش از اندیشه های ناب نیاکان خود از آنجمله مولانا ، پیام انسانگرایی خود را در قالب موزون شعر کوتاه به چند نکته مهم فوق اشاره می کند :

- خشونت خانگی، بدور از زمان و مکان، یک مشکل اجتماعی بزرگ است که باید به آن توجه شود.
- در بسیاری از موارد، زنان قربانی خشونت همسران خود می شوند .
- خشونت، نتیجه‌ی یک شخصیت بیمار و نارسا است و به آسانی قابل بازسازی نیست .
- جامعه باید نسبت به خشونت خانگی حساس باشد و برای مقابله با آن تلاش کند و ممکنه های مادی و مینوی نظام را جهت بازسازی این مشکل و سایر دشواریهای اجتماعی از قبیل سنت ها و آئین ها و عادت های نامتناسب زیست اجتماعی را خردورزانه تر مدیریت نماید .

"When Habit Becomes Old, It Becomes Nature"

Author: Dr. Basir Kamjo

November 9, 2024

Rumi

In this profound and valuable verse, Rumi alludes to the deepest of human habits (customs, traditions). He believes that when a habit, custom, or tradition becomes ingrained in a person over time, it becomes a part of their very essence. In other words, long-standing habits can influence behaviors, thoughts, and perspectives to such a degree that they become a second nature.

A Reflection on Habits, Character, and Nature:

Habit: Any behavior that is performed repeatedly and automatically, shaped over time through repetition. Habits can be simple and routine, like brushing one's teeth or drinking morning tea, or more complex and deep-rooted, such as procrastinating or staying up late. Habits are often unconscious and performed without thought. While changing habits can be challenging, it is achievable with practice and determination.

Character: Similar to habit, but referring to the collection of a person's personality traits and morals that influence their behavior. Character encompasses values, beliefs, attitudes, and inclinations. Character is deeper than habit and is rooted in a person's identity. Changing one's character is typically more time-consuming and challenging than changing a habit.

Rumi

With this verse, Rumi seeks to remind humanity of the immense power of habits and character, and how they can shape our lives. He also points out that changing old habits is very difficult because they have become a part of our identity.

The Significance of This Verse in Life:

Understanding the power of habits and character allows us to appreciate the significance of changing negative and harmful habits in our personal, family, and social lives. By recognizing that habits can change, we can strive to improve ourselves and our communities.

In essence, this short yet profound verse by Rumi offers a valuable lesson about the power of habits and the importance of changing them in a dynamic society. By grasping this concept, we can enhance our lives and progress towards growth and development.

Saadi

The great Saadi, recognizing the depth of Rumi's verse, "When habit becomes old, it becomes nature," expressed his own insights in story number 44 of the Gulistan (Rose Garden), in the chapter on "The Ethics of Dervishes." Addressing the complex issues of material and spiritual life, personal character traits, and the customs of his time, he stated:

A gentle old man in Baghdad gave his daughter in marriage to a shoemaker. The cruel man bit the girl's lip so hard that it bled. When the father saw this in the morning, he went to his son-in-law and asked, "You wicked man, what are those teeth of yours? Why have you made my daughter's lip bleed like this? As if it were a bag of money! I did not say these words jokingly, take them seriously: 'A bad character that has settled in someone's nature will not leave them except at the time of death'".

"Saadi, drawing inspiration from the profound thoughts of his ancestors, including Rumi, conveyed his humanistic message in concise, rhythmic poetry, touching upon several crucial points:

Domestic violence is a significant societal issue that transcends time and place and demands attention.

In many instances, women are the victims of their husbands' violence.

Violence is a consequence of a flawed and unhealthy personality and is not easily remediable.

Society must be sensitive to domestic violence and strive to combat it, utilizing both material and spiritual resources of the system to address this issue and other social challenges such as inappropriate customs, traditions, and habits within the social fabric".